

ÜÇ AKIL MASALININ ULUBEY (ORDU) VE YUSUFELİ (ARTVİN) VARYANTININ MUKAYESESİ

Mustafa EREN*

ÖZET

Masallar sadece çocukları eğlendirmek veya onları eğitmek için değil büyüklere, yetişkinlere hayata dair öğütler vermek, önceden yaşanmış birtakım tecrübeleri onlara aktarmak için de kullanılırlar. Masalların birçoğunda yaşanan olaylar gerçekten doğmuş ve zamanla çeşitli değişikliklere uğrayarak hayali unsurlarla bezenmiş hatta olayların yaşandığı yer de gerçek hayattan alınmıştır. Böylece masala inandırıcılık unsuru katılmıştır. Bunu Ordu ili Ulubey ilçesinden derlediğimiz Üç Akıl Masalında ve Artvin ili Yusufeli ilçesinden derlenen Üç Öğüt masallarında görmekteyiz. Masalların ne zaman ortaya çıktığı ile ilgili farklı görüşler vardır. Etnografik Görüş veya Antropoloji Okulu olarak bilinen kuramcılara göre masallar mitolojinin değil medenî hayatın artıklarıdır. Bu görüşe göre masallar çok eski zamanlarda ortaya çıkmıştır ve birbirine benzeyen masallar tesadüfidir. Birbirine benzer masalların olması o kültürlerin birbirine benzeyen ortak inanç ve âdetlere sahip olmalarından kaynaklanır.

Doğu Karadeniz Bölgesinin bir ucundan, Orta Karadeniz'in bir ucuna uzanan bu masalların ana olay, yardımcı olaylar ve motif benzerlikleri dikkat çeker. Muhtemelen aynı kökten doğduğunu söyleyebileceğimiz bu masalların belki yüzlerce belki binlerce yıl önce tek bir ana metni varken bu yıllar geçtikçe anlatıcıdan anlatıcıya birtakım farklılıklar kazanmış ve çeşitli varyantlar ortaya çıkmıştır. Karadeniz bölgesine yerleştirilen Oğuz boyları kültürlerini hâlâ devam ettirmektedirler ve bu masallar Artvin ve Ordu yöresinin aynı Türk boyunun devamı olduğunu bize göstermektedir.

Anahtar Sözcükler: Masal, Üç Akıl Masalı, Üç Öğüt Masalı, Ulubey, Yusufeli

* Mustafa Eren, Giresun Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Doktora Öğrencisi, kutaymustafa@hotmail.com

